

SAMEN KOM JE VERDER

EERLIJK. GROEN. LOKAAL.

**GROEN
LINKS
ZEVENAAR**

INLEIDING

Zevenaar is een gemeente waar mensen elkaar kennen, waar dorpen en wijken hun eigen karakter hebben en waar we naar elkaar omkijken. Dat maakt Zevenaar sterk. Maar we zien dat die kracht onder druk staat. Onze natuur verandert door hitte en droogte, woningen zijn schaars, steeds meer huishoudens ervaren financiële stress en jongeren vinden moeilijk hun plek. Grote infrastructurele projecten zoals de A12 en A15 en de invloed van Arnhem en Nijmegen zijn iedere dag voelbaar.

Juist daarom moeten we duidelijke keuzes maken voor de toekomst van onze gemeente. GroenLinks Zevenaar kiest voor een koers die Zevenaar groener, socialer en eerlijker maakt. Een koers die onze omgeving beschermt, onze gemeenschappen versterkt en iedereen gelijke kansen biedt.

Onze groene toekomst staat daarbij centraal. We willen het Zevenaar dat zoveel mensen waarderen beschermen en versterken. Het gaat om de Rijnstrangen, de Giesbeekse Plas, de Bijland, het Zevenaarse Broek en het Babberichse Bos. We vergroenen wijken, maken ruimte voor water en investeren in biodiversiteit. De energietransitie moet eerlijk verlopen. De opbrengsten van lokale energieprojecten horen terug te komen in onze eigen dorpen en buurten. Dit programma begint daarom bewust met onze groene keuzes, omdat ze de basis vormen voor een gezonde en toekomstbestendige gemeente.

Een sterke sociale basis is daarbij onmisbaar. Armoede pakken we structureel aan, met automatische toekenning van regelingen en een duidelijke ambitie: in 2030 geen kinderen in armoede. Vrijwilligers, sportclubs, dorpshuizen, buurtkamers en verenigingen zijn het hart van Zevenaar. Zij verdienen waardering en ondersteuning zodat iedereen kan meedoen.

Daarnaast moet Zevenaar een plek blijven waar iedereen in elke levensfase fijn kan wonen. Daarom willen we betaalbaar bouwen binnen de bestaande kernen, leegstand aanpakken en ruimte geven aan inwoners die zelf willen bouwen via CPO of wooncoöperaties. Starters, gezinnen en ouderen moeten in Zevenaar kunnen blijven wonen.

Tot slot staat GroenLinks Zevenaar voor een open, eerlijk en betrouwbaar bestuur. Inwoners moeten kunnen zien hoe beslissingen tot stand komen en daar invloed op hebben, bijvoorbeeld via wijkbudgetten, burgerbegrotingen en jongerenpanels. De gemeente blijft goed bereikbaar, digitaal en persoonlijk, en regionale samenwerking ondersteunen we alleen wanneer de Zevenaarse gemeenteraad stevig aan het roer staat.

GroenLinks Zevenaar kiest voor een gemeente die duurzamer en socialer wordt en het leven voor iedereen betaalbaar is. Een Zevenaar waar iedereen zich thuis voelt, waar iedere stem telt en waar we samen bouwen aan een toekomst waar onze kinderen ook trots op kunnen zijn.

Wat hebben we bereikt deze raadsperiode?

De afgelopen raadsperiode heeft GroenLinks Zevenaar laten zien wat er mogelijk is wanneer groene en sociale keuzes centraal staan. Dankzij onze rol in de coalitie en de inzet van onze eigen wethouder hebben we veel van onze ambities kunnen uitvoeren. Samen met inwoners, verenigingen, scholen en partners hebben we gebouwd aan een duurzamer, gezonder en rechtvaardiger Zevenaar. Hieronder een overzicht van resultaten waar we trots op zijn. Deze resultaten vormen een stevige basis om de komende jaren verder te bouwen aan een groener en socialer Zevenaar.

Duurzaamheid en leefomgeving

- Een succesvolle actieve isolatieaanpak voor inwoners met de grootste kans op energiearmoede, met deur-tot-deur ondersteuning en extra hulp voor de laagste inkomens.
- Aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord om de luchtkwaliteit blijvend te verbeteren.
- Inwoners geholpen met het vergroenen van tuinen via tuinrangers, de tegels-voor-groen-actie en een toegankelijke afkoppelsubsidie.
- Boeren ondersteund bij de aanleg van kruidenrijke weilanden en natuurvriendelijke landbouw.

Onderwijs en jeugd

- Een stevige basis gelegd voor de komende jaren door te starten met de bouw van drie nieuwe scholen.
- De Taalschool opgezet voor Oekraïense kinderen en andere nieuwkomers, met passend en veilig onderwijs dichtbij huis.

Afval en circulariteit

- Een nieuw circulair afvalaanbiedstation gerealiseerd.
- Apart inzamelen van luiers en incontinentiemateriaal mogelijk gemaakt.

Erfgoed en inclusie

- De plaatsing van Stolpersteine in Zevenaar mogelijk gemaakt, als blijvende herinnering aan de slachtoffers van de Holocaust en als symbool voor herdenken en inclusie.

INHOUD

Samen voor een groene toekomst.....	6
Duurzame energie en een eerlijke transitie.....	7
Gezonde leefomgeving, natuur en klimaatadaptatie	9
Duurzame en natuur inclusieve landbouw	11
Slimme en veilige mobiliteit	13
Circulaire en toekomstbestendige economie	15
 Samen voor een sterke basis	17
Optimaal onderwijs en gelijke kansen voor kinderen	18
Genoeg inkomen en passend werk	20
Welzijn en preventie in de buurt.....	22
Kansrijk opgroeien.....	24
Vitale kernen: sport en cultuur	26
 Samen voor betaalbaar wonen.....	28
Meer betaalbare woningen voor iedereen.....	29
Een duurzaam en passend huis voor elke levensfase	31
Sterke en leefbare buurten	33
 Samen voor goed en eerlijk bestuur	35
Participatie en transparantie	36
Veiligheid, toegankelijkheid en digitale weerbaarheid	38
Gemeentelijke organisatie en regionale samenwerking	40
Gemeentelijke herindeling	42
 Samenvatting.....	44

SAMEN

VOOR EEN GROENE TOEKOMST

De groene toekomst bouwen we samen met inwoners (jong en oud), bedrijven en verenigingen. In Zevenaar zien steeds meer mensen het belang van schone energie, gezonde natuur en een leefomgeving die bestand is tegen extreme weersomstandigheden. Dat is geen idealisme maar noodzaak. Onze keuzes bepalen hoe Zevenaar eruitziet voor volgende generaties.

GroenLinks ondersteunt initiatieven van inwoners, zoals energie-coöperaties, buurtvergroening, schooltuinen, voedselbossen en plukbosjes. Jongeren betrekken we actief via projecten op school, acties in de wijk en een jongerenadviesraad duurzaamheid.

Zevenaar ligt tussen unieke landschappen zoals de Rijn, de Oude IJssel, de Rijnstrangen, het Zevenaarse Broek, de Bijland, de Giesbeekse Plas en het Babberichse Bos. Deze natuurgebieden verdienen bescherming. We verbinden ze met groene routes en natuurvriendelijke zones in de kernen.

Duurzame energie en een eerlijke transitie

De energietransitie vraagt om duidelijke keuzes. Daarom volgen we de zonneladder: eerst besparen, dan daken volleggen, lokaal eigendom stimuleren en pas daarna grootschalige opwekking op land. Alle stappen zijn nodig om onze doelen te halen.

Iedereen moet kunnen meedoen. Opbrengsten van zonneparken en windprojecten moeten terugvloeien naar de omgeving, bijvoorbeeld via energiecoöperaties, buurtbatterijen of lagere energielasten. Energiecoaches en fixteams ondersteunen inwoners die te maken hebben met hoge energiekosten.

De ontwikkeling van duurzame warmte moet sneller. Inwoners moeten weten welke wijken wanneer overstappen en welke keuzes zij hebben. De gemeente neemt hierin regie en communiceert duidelijk. Een kerncentrale hoort niet in Zevenaar en niet in de Liemers.

Wij willen:

- De zonneladder blijven volgen.
- Opbrengsten van energieprojecten terug laten vloeien naar de gemeenschap.
- Energiecoöperaties en lokale energieopslag ondersteunen.
- Energiecoaches en fixteams uitbreiden.
- Snelle duidelijkheid over de warmtetransitie.
- Geen kerncentrale in Zevenaar of de Liemers.
- Extra ondersteuning voor huishoudens met hoge energielasten.

Gezonde leefomgeving, natuur en klimaatadaptatie

Natuur in Zevenaar is voor veel inwoners een fijne plek om tot rust te komen. De stilte van de Rijnstrangen, het water van de Giesbeekse Plas en de schaduw van het Babberichse Bos zijn waardevol. Deze gebieden beschermen we en verbinden we met groen in de kernen.

Zevenaar wordt klimaatbestendig door ruimte te maken voor water, straten te vergroenen, bomen te planten en schaduwplekken te creëren. We hanteren de 3-30-300 richtlijn voor groene woon-, werk- en leeromgevingen. We werken samen met onze buurgemeenten en Waterschap Rijn en IJssel. Grote projecten zoals de A12 en A15 vragen om aandacht voor grondwaterstanden en veiligheid. Zo blijft Gemeente Zevenaar toekomstbestendig.

Biodiversiteit krijgt een centrale plek. Elke wijk en elk dorp krijgt een biodiversiteitsplan. Tuinrangers stimuleren groene tuinen en we zaaien bloemrijke randen waar dit past. De subsidie voor regenwaterafkoppeling blijft bestaan en wordt eenvoudiger in gebruik.

Wij willen:

- Natuur beschermen en versterken in de hele gemeente.
- Water ruimte geven in straat, wijk en natuur.
- Nauwe samenwerking met onze buurgemeenten en het waterschap.
- Voor elke wijk en elk dorp een biodiversiteitsplan in 2030.
- Tuinrangers inzetten voor groene tuinen.
- Meer bomen en schaduwplekken in straten.
- Regenwaterafkoppeling stimuleren met eenvoudige regelingen.
- Vanaf 2027 actief deelnemen aan de Nationale Klimaatweek, samen met scholen, verenigingen en inwoners.

Duurzame en natuur inclusieve landbouw

De Liemers is een open en waardevol landschap waar landbouw een belangrijke rol speelt. GroenLinks Zevenaar wil samenwerken met boeren die vooruit willen: boeren die kiezen voor gezonde bodems, schoon water, minder uitstoot en meer ruimte voor natuur. De omslag naar biologische en natuur inclusieve landbouw helpt zowel boeren als inwoners en draagt bij aan een leefomgeving waarin gezondheid en biodiversiteit centraal staan.

We willen het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen sterk terugdringen. Nabij basisscholen, woonwijken, speeltuinen en andere plekken waar veel kinderen komen, hoort het gebruik van deze middelen niet thuis. Ook vinden we dat intensieve teelten met een hoog gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, zoals bollenvelden, in onze gemeente niet moeten worden uitgebreid. Boeren die wél stappen zetten richting extensieve teelt, korte ketens of lokale afzet krijgen ruimte en ondersteuning.

Wij willen:

- Boeren steunen in biologische, extensieve en natuur inclusieve landbouw.
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen verbieden in de nabijheid van basisscholen, woonwijken en speelplekken.
- Geen uitbreiding van teelten met zeer intensief gebruik van gewasbescherming, zoals bollenteelt.
- Samenwerking met boeren in de Liemers voor duurzaam landgebruik en gezonde bodems.
- Ruimte voor korte ketens, lokale afzet en innovatieve vormen van voedselproductie.

Slimme en veilige mobiliteit

Zevenaar moet veilig, gezond en bereikbaar zijn voor iedereen. GroenLinks kiest voor een mobiliteitssysteem waarin voetgangers, fietsers en openbaar vervoer voorrang krijgen. Dat maakt onze dorpen en wijken leefbaarder en zorgt ervoor dat kinderen veilig naar school kunnen. Het nieuwe Mobiliteitsprogramma geeft duidelijke richting die goed past bij onze ambitie voor een duurzame, veilige en toekomstbestendige gemeente.

We kiezen voor een verkeersveilig Zevenaar, waar 30 km/uur in woonwijken en op de centrumring de norm wordt. De binnenstad krijgt minder prioriteit voor de auto en meer ruimte voor voetgangers, verblijf en lokale economie. Hoogwaardige fietsroutes verbinden kernen met scholen, sportvoorzieningen en werkplekken. Ook tijdens grote infrastructurele projecten — zoals de doortrekking van de A15, de verbreding van de A12 en de doortrekking bij het Witte Kruis — blijft de veiligheid van fietsers en voetgangers voor GroenLinks absoluut prioriteit. Deze projecten mogen nooit leiden tot onveilige situaties of verslechterde routes voor langzaam verkeer.

Bij nieuwbouwwijken zetten we deelmobiliteit en OV voorop, en we blijven ons inzetten voor station Zevenaar Oost als versterking van onze regionale bereikbaarheid.

Wij willen:

- 30 km/uur invoeren op de centrumring en in woonwijken waar dat kan.
- Minder prioriteit voor auto's in het centrum en meer ruimte voor wandelen en verblijf.
- Goede fietsroutes en veilige schoolroutes door de hele gemeente.
- Tijdens grote infrastructurele projecten blijft veiligheid van fietsers en voetgangers voorrang houden.
- Voetgangers en fietsers structureel voorrang geven in ontwerp en beleid.
- Buslijnen in stand houden en blijven aandringen op station Zevenaar Oost.
- Deelmobiliteit meenemen bij grote nieuwbouwwijken.
- Een schoon en volledig elektrisch gemeentelijk wagenpark.

Circulaire en toekomstbestendige economie

De economie van de toekomst is lokaal, circulair en eerlijk. Dat betekent: minder afval, meer reparatie, meer hergebruik en producten die lang meegaan. Dit biedt ruimte voor vakmanschap en nieuwe banen in Zevenaar. GroenLinks stimuleert ondernemers om circulair te werken en zorgt dat bedrijventerreinen zoals 7Poort en Hengelder toekomstbestendig worden ingericht.

De gemeente moet zelf het goede voorbeeld geven. Bij aanbestedingen kiezen we voor circulair, klimaatslim en fairtrade. Door lokale maakindustrie, reparatie-initiatieven en circulaire ondernemers te ondersteunen, creëren we een economie waarin materiaalstromen lokaal blijven en waarde lokaal wordt toegevoegd.

Wij willen:

- Circulaire werkgelegenheid stimuleren via reparatie, hergebruik en lokale maakinitiatieven.
- Bedrijventerreinen zoals 7Poort en Hengelder duurzaam en toekomstbestendig ontwikkelen.
- De gemeente laten inkopen volgens circulaire en fairtrade standaarden.
- Samenwerking stimuleren tussen onderwijs, ondernemers en inwoners voor circulaire innovatie.

SAMEN

VOOR EEN STERKE BASIS

In Zevenaar zorgen mensen voor elkaar. In de straat, op school, bij de sportclub, in dorpshuizen en via het verenigingsleven. Dat gevoel van samenleven is de kracht van onze gemeente. Het is de basis waarop kinderen kunnen groeien, ouderen veilig oud worden en nieuwe inwoners zich thuis voelen. GroenLinks wil deze basis versterken.

Een sterke basis begint bij gelijke kansen voor alle kinderen en jongeren. Goed onderwijs en passende ondersteuning zijn daarvoor onmisbaar. Tegelijk investeren we in gezonde en toekomstbestendige schoolgebouwen, zodat elke leerling in een veilige en duurzame omgeving kan leren en groeien.

Iedereen moet zich welkom en veilig voelen, ongeacht afkomst, geloof, inkomen, beperking, leeftijd of identiteit. Discriminatie en uitsluiting horen niet bij Zevenaar. We ondersteunen initiatieven die diversiteit en inclusie bevorderen, op school, op het werk en in de wijk.

Het dagelijks leven draait op vrijwilligers. Sportverenigingen, kerken, dorpshuizen, de bibliotheek, cultuurinstellingen, buurtkamers en taalmaatjes voor nieuwkomers. Deze vrijwilligers verdienen goede ondersteuning. Daarom werken we nauw samen met Caleidoz en helpen we verenigingen met scholing, begeleiding en structurele middelen.

We investeren in sterke dorpen en buurten met ontmoetingsplekken zoals dorpshuizen, bibliotheken, buurtkamers, voedseltuinen en plukbosjes. Het zijn plekken waar mensen elkaar ontmoeten en waar niemand zich alleen hoeft te voelen.

Optimaal onderwijs en gelijke kansen voor kinderen

Een sterke basis begint bij gelijke kansen voor alle kinderen en jongeren. Elk kind verdient passend onderwijs in de eigen omgeving. Leerlingen die extra steun nodig hebben, helpen we zoveel mogelijk op de reguliere school, ondersteund door maatwerk, schoolmaatschappelijk werk en goede samenwerking tussen gemeente en onderwijs. Financiële drempels mogen nooit een belemmering zijn voor ontwikkeling, daarom zorgen we waar nodig voor ondersteuning bij leermiddelen.

Een gezonde leeromgeving is cruciaal voor de ontwikkeling van kinderen. Nieuwe scholen worden energieneutraal en circulair gebouwd en bestaande schoolgebouwen helpen we te verduurzamen en het binnenklimaat te verbeteren. We zorgen voor groene, klimaatbestendige schoolpleinen die uitnodigen tot spelen en bewegen en die hittestress tegengaan.

We versterken het toekomstperspectief van jongeren én de lokale economie door samen met werkgevers een MBO-vestiging met richtingen als techniek, zorg en logistiek naar de Liemers te halen. Dat biedt jongeren een kansrijke vervolgopleiding dichtbij huis.

Wij willen:

- Gelijke kansen via brede brugklassen en een brede VO-campus
- Onderwijs op maat met passende ondersteuning voor leerlingen die dit nodig hebben
- Leerlingen met extra ondersteuningsvragen zoveel mogelijk op reguliere scholen laten aansluiten
- Ondersteuning bieden wanneer leermiddelen te duur zijn
- Energieneutrale nieuwbouw en verduurzaming van bestaande schoolgebouwen
- Groene, klimaatbestendige schoolpleinen
- Een MBO-vestiging techniek, zorg en logistiek in de Liemers

Genoeg inkomen en passend werk

Iedereen moet kunnen leven zonder voortdurende zorgen over energiekosten, boodschappen of schoolkosten. Armoede raakt gezondheid, ontwikkeling en waardigheid. Daarom maken we structurele armoedebestrijding een prioriteit. We pakken energiearmoede aan, helpen gezinnen met hoge woonlasten en zorgen dat inwoners regelingen automatisch ontvangen, zoals de Gelrepas. Ons doel is duidelijk: in 2030 groeit geen enkel kind in Zevenaar op in armoede.

Inwoners met de laagste inkomens of een uitkering verdienen vertrouwen en ondersteuning. We zetten in op begeleiding die aansluit bij talenten en mogelijkheden. Niemand wordt gedwongen tot onzinnige verplichtingen. We creëren basisbanen waarmee inwoners nuttig werk doen voor de gemeenschap en een eerlijk inkomen verdienen.

Arbeidsmigranten moeten goed kunnen wonen. Met duidelijke afspraken en goede huisvesting voorkomen we misstanden. Ook dak- en thuisloosheid hoort niet in Zevenaar. Iedereen verdient een veilige plek en passende begeleiding naar zelfstandigheid.

Wij willen:

- Structurele armoedebestrijding als eerste prioriteit.
- Automatische toekenning van minimaregelingen en de Gelrepas.
- Geen kinderen in armoede in 2030.
- Aanpak van energiearmoede en hoge woonlasten.
- Basisbanen die aansluiten bij talenten van inwoners.
- Goede huisvesting en bescherming voor arbeidsmigranten.
- Structurele opvang en begeleiding voor dak- en thuislozen.
- Ondersteuning van vrijwilligers via Caleidoz met scholing en coördinatie.

Welzijn en preventie in de buurt

Gezondheid gaat over meer dan zorg. Het gaat ook over bewegen, gezonde voeding, een groene leefomgeving, mentale rust en mensen om je heen. We investeren in buurten waar inwoners zich veilig en gezond voelen. Dat doen we met schaduwplekken, groene straten, wandelroutes inclusieve speeltuinen en sportmogelijkheden dichtbij huis.

Sterke buurten maken mensen weerbaar. Door ontmoeting, vertrouwen en ondersteuning te versterken, voorkomen we dat problemen escaleren. Mentale weerbaarheid, sociale samenhang en aandacht voor elkaar zijn daarbij minstens zo belangrijk als zorg of handhaving.

Preventie staat centraal. We werken samen met de GGD, Caleidoz, huisartsen, scholen en sport- en cultuurpartners. Jongeren die worstelen met stress of prestatiedruk verdienen extra aandacht. De stap naar hulp moet laagdrempelig zijn.

Voor ouderen, vooral in de dorpen, groeit de kans op eenzaamheid. We pakken dit aan met ontmoetingsplekken, activiteiten en sterke vrijwilligersnetwerken. Mantelzorgers ondersteunen we met scholing en respijtzorg.

Wij willen:

- Buurten die uitnodigen tot bewegen, gezonde voeding en ontmoeting.
- Extra aandacht voor jongeren met mentale druk en stress.
- Sterke samenwerking met GGD en lokale zorgpartners.
- Dorpshuizen en buurtkamers als plekken tegen eenzaamheid.
- Ondersteuning voor mantelzorgers met scholing en respijtzorg.
- Kleinschalige zorgvoorzieningen en vaste aanspreekpunten in de wijk.
- Gezonde voeding stimuleren via scholen, sportverenigingen en buurtinitiatieven, met extra aandacht voor kinderen en gezinnen met een laag inkomen.

Kansrijk opgroeien

Kinderen en jongeren moeten alle kansen krijgen om te ontdekken wie ze zijn en wat ze kunnen. We investeren in een stevige basis, met extra aandacht voor gezinnen die het moeilijk hebben. Scholen, sportclubs, jongerenwerk en zorgpartners trekken samen op.

Jongeren brengen veel tijd buiten school door. Daarom zorgen we voor veilige, toegankelijke plekken waar zij elkaar kunnen ontmoeten. Jongeren worden actief betrokken bij beleid via jongerenpanels en een jongerenraad. Zij moeten vrijuit kunnen praten over identiteit, toekomst en zorgen.

Jeugdhulp moet snel, eenvoudig en dichtbij zijn. We verminderen bureaucratie en zorgen dat hulp op tijd beschikbaar is. Daarnaast stimuleren we onderwijs dat aansluit bij de banen van de toekomst, zoals techniek, zorg, duurzaamheid en de creatieve sector.

Wij willen:

- Jongeren betrekken via een jongerenraad en jongerenpanels.
- Aandacht voor mentaal welzijn, prestatiedruk en identiteit.
- Jeugdhulp zonder onnodige bureaucratie.
- Onderwijs ondersteunen dat aansluit op toekomstberoepen.
- Gezonde, duurzame schoolgebouwen met ruimte voor sport en creativiteit.
- Sterke samenwerking tussen scholen, zorg, jongerenwerk en verenigingen.

Vitale kernen: sport en cultuur

Sport en cultuur brengen mensen samen en zorgen voor ontmoeting en plezier. We investeren in toekomstbestendige sportvoorzieningen, culturele instellingen, muziek- en toneelverenigingen, bibliotheken en dorpshuizen in alle kernen van Zevenaar.

Vrijwilligers zijn onmisbaar. Met structurele ondersteuning, scholing en coördinatie via Caleidoz maken we hun werk makkelijker. Sport en cultuur moeten bereikbaar blijven voor iedereen. Met de Gelrepas ondersteunen we inwoners met een laag inkomen.

Zevenaar heeft een rijke culturele traditie. We koesteren die identiteit. Het gaat om molens, kerken, landschappen en ook om schutterijen, processies en carnaval.

Wij willen:

- Duurzame sport- en cultuurvoorzieningen in alle kernen.
- Structurele ondersteuning voor vrijwilligers.
- Cultuurparticipatie betaalbaar houden met de Gelrepas.
- Investeren in lokale kunst, muziek en nieuwe initiatieven.
- De Liemers als culturele regio versterken.
- Erfgoed beschermen, waaronder molens, kerken en tradities zoals schutterijen en carnaval.

SAMEN

VOOR BETAALBAAR WONEN

Een fijn thuis is de basis voor een goed en zeker leven. In Gemeente Zevenaar staat die basis onder druk. Jongeren die in hun eigen dorp of wijk willen blijven, starters die geen kans krijgen, gezinnen die groter willen wonen en ouderen die kleiner willen wonen: zij lopen allemaal vast op een tekort aan betaalbare en passende woningen. De druk vanuit Arnhem en Nijmegen maakt deze opgave nog groter. Ook in onze dorpen is de woningmarkt steeds krappere.

Daarom kiest GroenLinks Zevenaar voor een actief en eerlijk woonbeleid. We bouwen betaalbaar binnen de bestaande kernen, ondersteunen inwonersinitiatieven, pakken leegstand aan en zorgen dat de opbrengsten van nieuwe ontwikkelingen terugkomen bij de gemeenschap. Wonen is geen markt, maar een basisrecht. Gemeente Zevenaar moet die basis weer stevig maken.

Meer betaalbare woningen voor iedereen

In Gemeente Zevenaar moet iedereen een betaalbaar en passend huis kunnen vinden. Dat is vandaag de dag niet vanzelfsprekend. Jongeren, starters, gezinnen en ouderen lopen vast omdat er te weinig woningen zijn die bij hun situatie passen. Daarom moet de gemeente stevig de regie nemen.

We bouwen samen met inwoners. We geven ruimte aan CPO-groepen, wooncoöperaties, buurtinitiatieven en andere vormen van zelfbouw. Toekomstige bewoners krijgen een plek bij het ontwikkelen van nieuwe plannen. In Zuidspoor, Groot Holthuizen, Angerlo, Babberich, Lathum en Oud-Zevenaar liggen kansen om woningen te bouwen die passen bij wat inwoners echt nodig hebben.

Betaalbaar wonen vraagt om duidelijke keuzes en actief gemeentelijk beleid. Dat betekent sturen op wat we bouwen, voor wie we bouwen en onder welke voorwaarden. Niet alles overlaten aan de markt, maar verantwoordelijkheid nemen voor de woonopgave in al onze kernen. Daarom kiest GroenLinks Zevenaar voor duidelijke kaders vooraf.

We bouwen vooral binnen de bestaande kernen. Nieuwbouw moet betaalbaar zijn, met minimaal dertig procent sociale huur en dertig procent betaalbare woningen. Door gericht te bouwen voor verschillende levensfasen brengen we de woningmarkt weer in beweging. Als ouderen een passende woning kunnen vinden, komt er ruimte vrij voor gezinnen en starters. Zo zorgen we voor doorstroming én sterke, gemengde buurten.

De gemeente stuurt actief op deze betaalbaarheid via eigen grondbeleid en duidelijke afspraken met ontwikkelaars. Langdurige leegstand van kantoren en winkels hoort niet meer bij deze tijd. Met een leegstandsverordening dwingen we eigenaren om binnen redelijke termijnen naar transformatie te kijken.

Flexwoningen bieden tijdelijk een veilige plek aan jongeren, gescheiden ouders, statushouders of arbeidsmigranten. We letten daarbij op kwaliteit en leefbaarheid. Als er sprake is van structurele overlast kan een rustige locatie met extra begeleiding, zoals een Skaeve Huse-voorziening, passend zijn. In de stad Zevenaar kan beperkte hoogbouw extra ruimte creëren, mits zorgvuldig ingepast.

Wij willen:

- **Minimaal 30 procent sociale huur en 30 procent betaalbare woningen in nieuwbouwprojecten**
- **Een actief grondbeleid met passende grondprijzen en duidelijke afspraken met ontwikkelaars**
- **Ruimte voor CPO-groepen, wooncoöperaties en andere inwonersinitiatieven**
- **Bouwen binnen de bestaande kernen, onder meer op Zuidspoor en op verouderde bedrijventerreinen**
- **Een leegstandsverordening voor kantoren en winkels die langdurig leegstaan**
- **Tijdelijke woonvormen voor jongeren, statushouders, arbeidsmigranten en gescheiden ouders**
- **Een rustige, begeleide voorziening waar dat nodig is**
- **Hoogbouw alleen op passende plekken in de stad Zevenaar, tot maximaal vijf lagen**
- **Toegankelijke en inclusieve woonvormen stimuleren voor inwoners met een beperking**

Een duurzaam en passend huis voor elke levensfase

Energiearmoede en slecht geïsoleerde woningen raken vooral inwoners met lagere inkomens. Voor hen is verduurzaming geen keuze maar noodzaak. GroenLinks Zevenaar kiest voor een aanpak die begint in wijken waar de problemen het grootst zijn. Inwoners zonder financiële buffer of met beperkte mogelijkheden moeten net zo goed kunnen meedoen. Iedereen verdient een warm, gezond en veilig huis.

Woningcorporaties hebben hierin een belangrijke taak. Zij moeten hun sociale huurwoningen sneller verduurzamen en bewoners helpen bij energiebesparing. De gemeente ondersteunt hen en zorgt dat energiecoaches inwoners gratis en laagdrempelig begeleiden.

Voor een gezonde woningmarkt is doorstroming belangrijk. Veel ouderen wonen in een huis dat te groot is, terwijl gezinnen ruimte tekortkomen. Daarom versoepelen we regels voor splitsen, inwoning, hospitaverhuur en mantelzorgwoningen. Zo krijgen inwoners meer mogelijkheden om woonvormen te kiezen die past bij hun levensfase.

Starters moeten een eerlijke kans krijgen. Instrumenten als startersleningen, erfpacht, zelfbewoningsplicht, antispeculatiebedingen en regionale binding helpen om woningen betaalbaar te houden voor inwoners die hier willen blijven wonen.

Wij willen:

- Een isolatieaanpak die begint in wijken met lage inkomens en slechte labels
- Heldere afspraken met woningcorporaties om verduurzaming te versnellen
- Energiecoaches inzetten om inwoners te helpen bij energiebesparing
- Meer ruimte voor inwoning, splitsen, hospitaverhuur en mantelzorgwoningen
- Leegstaande winkels transformeren tot woningen waar dat logisch is
- De doorstroommakelaar actief inzetten om verhuizingsketens op gang te brengen
- Starters ondersteunen met lokale instrumenten zoals erfpacht en startersleningen

Sterke en leefbare buurten

Een betaalbare woning is niet genoeg als de leefomgeving onder druk staat. GroenLinks Zevenaar wil dat elke wijk en elk dorp leefbaar, veilig en aantrekkelijk blijft. Overlastgevende of vervuilende industrie hoort uiteindelijk op een bedrijventerrein, niet naast woningen. Buurten moeten rustig en veilig zijn, met goed groenbeheer, ruimte voor ontmoeting en voorzieningen die passen bij de schaal van de kern.

De samenhang in buurten kan worden versterkt door kleinschalige woningbouwprojecten die aansluiten op de bestaande structuur. Door gemengde woonvormen te stimuleren, zoals projecten voor jongeren, ouderen en mensen met een beperking, blijven buurten divers en vitaal. Ook leegstand aanpakken draagt bij aan een veiligere en prettigere woonomgeving.

Sterke buurten betekenen ook dat inwoners invloed hebben op wat er in hun omgeving gebeurt. Daarom willen we wijkbudgetten en buurtinitiatieven koppelen aan verbeterplannen voor straten, groen en ontmoeting.

Wij willen:

- Leefbare en rustige buurten met passende functies en voorzieningen
- Overlastgevende of vervuilende bedrijven verplaatsen naar hiervoor geschikte terreinen
- Kleinschalige woningbouw die aansluit op dorps- en wijkkarakter
- Gemengde woonvormen waarin verschillende groepen prettig samenleven
- Leegstand actief aanpakken om buurten veilig en aantrekkelijk te houden
- Wijkbudgetten en buurtinitiatieven koppelen aan projecten voor wijk- en dorpsverbetering.

SAMEN

VOOR GOED EN EERLIJK BESTUUR

Inwoners moeten kunnen vertrouwen op een gemeente die open, eerlijk en benaderbaar is. Goed bestuur begint met transparantie. Inwoners moeten kunnen zien hoe besluiten tot stand komen en welke afwegingen worden gemaakt.

Zevenaar is voor iedereen. Ongeacht afkomst, religie, gender, beperking, leeftijd of identiteit moet iedereen zich welkom en veilig voelen. We treden op tegen discriminatie en uitsluiting, zonder grote woorden maar door zichtbaar en eerlijk te handelen.

Inwoners mogen niet alleen meepraten maar moeten ook invloed hebben op besluiten die hun buurt raken. Daarom gaan we actief naar mensen toe via straatgesprekken, peilingen, jongerenpanels, wijkraden en huis-aan-huisbezoeken.

Participatie en transparantie

De gemeente werkt zo open mogelijk. Dat betekent duidelijke besluiten, begrijpelijke informatie en actieve communicatie. We delen meer informatie zodat Woo-verzoeken minder nodig worden. Bij transparantie hoort ook een lokale integriteitscode voor raad, college en organisatie.

Participatie betekent meer dan inspraak. Inwoners moeten kunnen meebeslissen waar dat kan. Denk aan burgerbegrotingen, wijkbudgetten en waar passend een tijdelijk burgerberaad. Jongeren betrekken we via jongerenpanels en projecten waarin hun ideeën direct worden meegenomen.

Wij willen:

- Open en begrijpelijke besluitvorming.
- Actieve informatievoorziening zodat Woo-verzoeken verminderen.
- Een lokale integriteitscode en toezicht daarop.
- Burgerbegrotingen, wijkbudgetten en burgerberaden waar dat passend is.
- Inwoners actief benaderen via gesprekken en peilingen.
- Een bestuur dat belangen eerlijk afweegt en controleerbaar is.

Veiligheid, toegankelijkheid en digitale weerbaarheid

Veiligheid begint bij zichtbaarheid en contact. Elke wijk en elk dorp moet een herkenbare politiecontactpersoon of boa hebben. Buurtpreventie, goede verlichting en veilige fietsroutes dragen bij aan een vertrouwde leefomgeving. Online veiligheid is belangrijk. We beschermen inwoners tegen cybercriminaliteit, oplichting en desinformatie.

Niet iedereen kan goed met digitale middelen omgaan. De gemeente blijft daarom telefonisch bereikbaar zonder lange wachttijden. Voor belangrijke zaken blijft persoonlijk contact mogelijk. Digitalisering mag nooit afstand creëren tussen gemeente en inwoner.

Wij willen:

- Een herkenbare politiecontactpersoon of boa in elke wijk en elk dorp.
- Goede verlichting en veilige fietsroutes.
- Hulp voor inwoners die moeite hebben met digitale zaken.
- Snelle telefonische bereikbaarheid en altijd een persoonlijk alternatief.
- Bescherming tegen cybercrime en desinformatie.

Gemeentelijke organisatie en regionale samenwerking

Een betrouwbare gemeente begint bij een deskundige organisatie. Minder incidentele inhuur en meer vaste teams zorgen voor kwaliteit en herkenbaarheid. Ook vergroot dit de aantrekkelijkheid van de gemeente als werkgever. Iets waar in deze tijd van capaciteitstekorten aandacht voor moet blijven. Processen worden eenvoudiger en gegevens worden alleen gebruikt als dat inwoners helpt, met respect voor privacy.

We werken regionaal waar dat nodig is en lokaal waar dat kan. In de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen maken we afspraken over mobiliteit, duurzaamheid, economie en natuur. De gemeenteraad houdt altijd het laatste woord. Regionale samenwerking mag de lokale democratie nooit passeren.

Wij willen:

- Een deskundige en toegankelijke gemeentelijke organisatie met minder externe inhuur.
- Betere samenwerking tussen raad, college en organisatie.
- Eenvoudige processen en zorgvuldig gegevensgebruik.
- Regionale samenwerking met stevige democratische controle.

Gemeentelijke herindeling

Samenwerking of een mogelijke fusie in de Liemers moet inwoners iets opleveren, zoals betere dienstverlening en meer slagkracht. GroenLinks staat open voor een verkenning als dat logisch is, maar alleen als inwoners vanaf het begin worden betrokken. Lokale identiteit en nabijheid blijven belangrijk.

Wat er ook verandert, de gemeente blijft dichtbij. Dorpsloketten, servicepunten en wijkraden zorgen dat inwoners de gemeente blijven kennen en dat de gemeente haar inwoners blijft kennen.

Wij willen:

- Een zorgvuldige en open afweging bij samenwerking of herindeling.
- Lokale zeggenschap, identiteit en gewoonten behouden.
- De gemeente dichtbij houden met loketten en servicepunten.
- Regionale samenwerking altijd democratisch gecontroleerd laten blijven.

SAMENVATTING

Groene toekomst

- Samen duurzaam: inwoners (jong en oud), bedrijven en verenigingsleven.
- Zonneladder: besparen, daken vol, lokaal eigendom, zorgvuldig op land.
- Opbrengsten van energieprojecten terug naar de gemeenschap.
- Lokale natuur beschermen en elke wijk een biodiversiteitsplan.
- Fietzers en voetgangers voorrang en goed openbaar vervoer.

Sterke basis en gelijke kansen

- Armoedebestrijding als hoofdprioriteit, regelingen automatisch toekennen.
- Doel: geen kinderen in armoede in 2030.
- Goede huisvesting voor arbeidsmigranten en opvang voor dak- en thuislozen.
- Sterke dorpshuizen, buurtkamers en steun voor vrijwilligers.
- Mentaal welzijn en snelle jeugdhulp voor jongeren.

Wonen

- 30% sociale huur en 30% betaalbare woningen in nieuwbouw.
- Bouwen binnen de kernen, o.a. Zuidspoor en verouderde terreinen.
- Ruimte voor CPO, wooncoöperaties en inwonersinitiatieven.
- Leegstand aanpakken en flexwoningen mogelijk maken.
- Gerichte isolatie en steun voor starters met leningen en erfpacht.

Goed en eerlijk bestuur

- Transparant bestuur met duidelijke besluitvorming.
- Inwoners meebeslissen via wijkbudgetten en burgerbegrotingen.
- Herkenbare boa's en goede digitale én telefonische bereikbaarheid.
- Persoonlijke dienstverlening via dorpsloketten en servicepunten.
- Regionale samenwerking met sterke lokale democratische controle.